

Novinky

Štvrťročník pre obyvateľov obce Nemecká

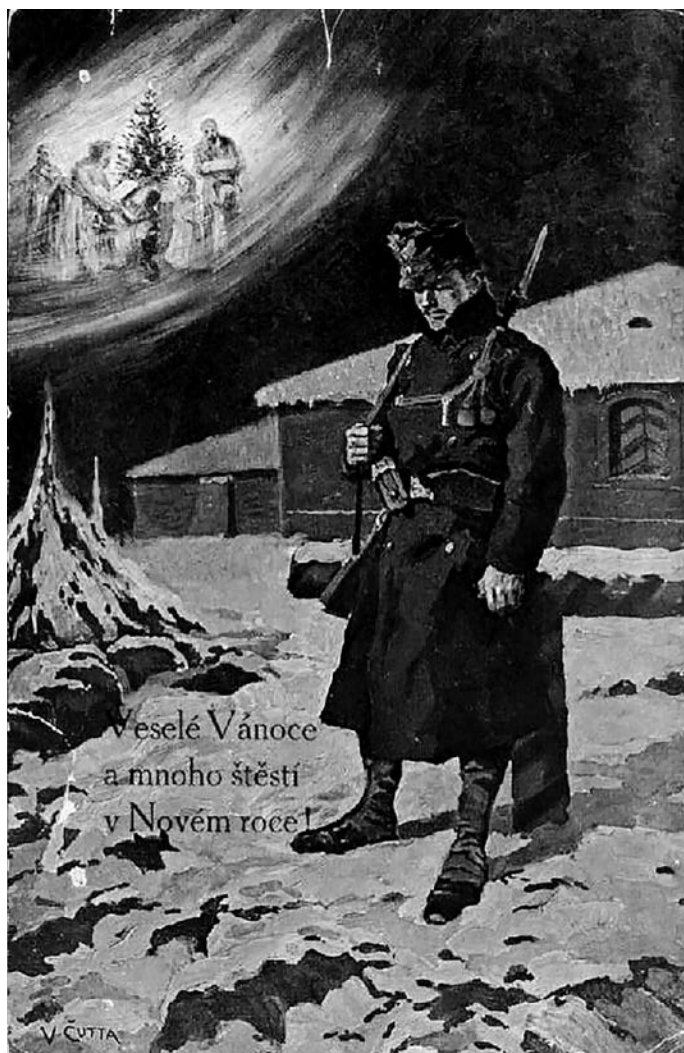

ročník XVI. číslo 4/december 2022

spod Hradiska

Cesta k Svetlu

Konečne sme sa dočkali. Vyzerá to tak, že stretávanie sa v rodinách, v spoločnosti ani v kostoloch na bohoslužbách nebude počas sviatkov obmedzené protipandemickými opatreniami, ako to bolo počas minulých a predminulých Vianoc. Na začiatku koronového obdobia – bolo to pred Veľkou nocou v roku 2020 – som na tomto mieste písal o trpezlivosti. O tom, že obmedzenia treba s pokorou rešpektovať, aby sme sa mohli opäť vrátiť do života, ktorý sme žili predtým.

Vianočný pozdrav z 1. svetovej vojny

Mám však pocit, že návrat do bezproblémového života sa, žiaľ, nekoná. Hoci vírusové nebezpečenstvo je na tento čas zažehnané, prichádzajú ďalšie globálne problémy. Niektorí si povie – veď tie tu boli vždy. My však zažívame časy, o ktorých sme si mysleli, že nenávratne patria minulosti. Vojna – hoci neprebíha na našom území – sa dotýka našich životov, či sa nám to páči, alebo nie.

Nechcem týmito riadkami rozširovať početné diskusie o tom, kto celú situáciu zapríčinil a ako z nej von. Napokon, všetkým ľuďom, ktorí sa na dianie okolo seba pozerajú triezvo, s rozumom a empatiou, by vec mala byť jasná. Chcem sa na tento problém pozrieť z iného uhla. My, ktorých sa vojnové besnenie priamo nedotýka, máme totiž možnosť priblížiť sa k ľuďom, ktorým nezmyselný konflikt za našimi hranicami vzal pokoj, domov, blízkych, rozbil im nielen domy, ale aj rodiny. Mnohí z nich budú vianočné sviatky tráviť ďaleko od svojich príbuzných a od domova. Chceli by mať naše problémy. Starosti ľudí na Slovensku nechcem v žiadnom prípade zľahčovať. Finančná situácia v niektorých rodinách je naozaj vážna. Keď sa však pozerám okolo seba, mám pocit, že veľká väčšina z nás je mimo vážneho ohrozenia. A hlavne – nemusíme riešiť problémy, či zajtra a pozajtra bude elektrický prúd, či v našich domovoch nebudeme mrznúť alebo či nás z nich do studených pivníc nevyženie jačanie poplašných sirén.

Ľudí, ktorí musia znášať neistotu a strach z reálneho ohrozenia a z budúcnosti, máme blízko. Táto situácia je pre nás príležitosťou dotknúť sa ich rán. Príležitosťou, ktorú netreba premeškať. Veľmi by ma potešilo, keby sa nepotvrdilo smutné (a, žiaľ, oprávnené) konštatovanie jedného známeho teológa a publicistu, že v našej krajine sa nainštalovala kultúra bezcitnosti a egoizmu.

Pomoc trpiacim, prejavy empatie a spoluúčasti na utrpení robia našu ľudskú spoločnosť v pravom zmysle slova ľudskou. Sú to dôležité kroky na ceste k Svetlu, ktoré sa zjavilo vo vianočnom Betleheme.

Martin Lokša

Z aforizmov Petra Klinca

Ako by sme to často chceli mať? Ujedať z koláča, aj si ho celý zachovať.

Nefňukaj, že nepravý je čas! Je na tebe, či ako slama cítiš sa, či ako klas.

Dávaš s láskou a bez podmienok? Vyklíči každé zo semienok...

Ako sme my ľudia na tom? Viacej než láskou očkujeme sa strachom.

Na dohľad koniec pásky – nech tento svet odo mňa už nič nečaká – okrem lásky.

Príhovor starostu

Vážení spoluobčania,
dovoľte mi, aby som vám poďakoval za prejavenu dôveru, ktorú ste mi vyjadrili v posledných komunálnych voľbách. Je pravda, že veľa možností pri voľbe starostu ste nemali. O to viac si vážim každý jeden hlas, uvedomujúc si váhu zodpovednosti pri riešení všetkých činností a problémov v našej obci.

Boli zvolení noví poslanci obecného zastupiteľstva, ktorých v tomto mimoriadnom turbulentnom období čaká množstvo nevyhnutných, neraz nepopulárnych rozhodnutí. Preto si nesmierne vážim všetkých, ktorí boli ohlásením kandidatury ochotní prevziať zodpovednosť za činnosť našej

samosprávy. Zodpovedný prístup v kútiku duše očakávam aj od širokej verejnosti našej komunity.

Sociálna neistota a ekonomická nestabilita sú charakteristické črty tejto doby. Doby, ktorá veľakrát robí z miestnych samospráv obeť, čo supľujú kompetencie nedostatočne fungujúcich orgánov štátu. Tie zaťažujú samosprávy finančne aj personálne, no bez náznaku vďaky či dostatočnej refundácie. Stabilita a vzájomná súdržnosť jednotlivých samospráv je preto nesmierne dôležitá. Verím, že v nasledujúcom období budeme priority našej obce nastavovať trpezlivo a reálne a že budeme spoločne postupovať pri napĺňaní našich cieľov.

S príchodom najkrajších sviatkov roka mi dovoľte popriať vám a vašim blízkym prežitie nádherných vianočných chvíľ plných rodinnej pohody. Nech vám nastávajúci nový rok 2023 prinesie pevné zdravie, rodinné šťastie a pracovné úspechy.

Branislav Čižmárik

Zasadnutia obecného zastupiteľstva v skratke

Riadne zasadnutie dňa 25. októbra 2022

Obnova knižnice

Obec sa plánuje zapojiť do výzvy na obnovenie nábytkového vybavenia celej knižnice. Maximálna výška podpory je 10 000 €, spolufinancovanie je vo výške 20 %. K oprávneným nákladom nepatria výdavky na stavebné práce a osvetlenie, ktoré by bolo nutné v budúcom roku dofinancovať z vlastných zdrojov. Pripravuje sa vizualizácia, návrh interiéru a rozpočet pre podanie žiadosti.

Nový traktor

Obec zakúpila traktor na kosenie väčších plôch a parkov. Plánuje získať aj zdvíhaciu plošinu, ku ktorej bude potrebné zakúpiť malú elektrocentrálu.

Vrecový zber papiera

V budúcnosti sa zavedie vrecový zber papiera, ktorý bude prebiehať podobne ako pri plastoch, kovových obaloch a tetrapakoch. V súvislosti s tým obec zruší niektoré 1100-litrové kontajnery na papier. Podobná zmena sa bude týkať aj biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu, čo tiež navýši náklady. Z tohto dôvodu sa od roku 2023 plánuje mierne zvýšenie poplatku za komunálny odpad. Pripravuje sa aj verejné obstarávanie na odvoz komunálneho odpadu.

Nedostatok klientov v dennom stacionári

Keďže počet klientov denného stacionára klesol, obec plánuje v spolupráci s jednotou dôchodcov v Nemeckej spropagovať

jeho činnosť aj na okolí. Bolo by dobré zmodernizovať interiéru stacionára a zatepliť sekciu budovy, v ktorej sídli. V súvislosti so šetrením energií by bolo potrebné vymeniť osvetlenie a vstupné dvere.

Príspevok na podporu talentov

Obecné zastupiteľstvo v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia č. 2/2020 na podporu rozvoja nadaných a talentovaných detí a žiakov schválilo poskytnutie jednorazového finančného príspevku vo výške 1000 € pre Adama Halaka.

Príspevok pre prvákov

Starosta informoval poslancov, že v školskom roku 2022/2023 bol prostredníctvom Spojenej školy Nemecká poskytnutý jednorazový finančný príspevok pri nástupe dieťaťa na povinnú školskú dochádzku siedmim žiakom 1. ročníka, spolu vo výške 210 €. Príspevok sa udeľuje na základe VZN o poskytovaní finančného príspevku na vzdelávanie a pre mladé talenty.

Dofinancovanie rekonštrukcie kultúrneho domu

Starosta obce informoval, že po konzultácii so stavebným dozorom bude potrebné urobiť zmenu v rozpočte stavby. Poslancom bol zaslaný krycí list rozpočtu, ktorý na základe požiadavky obce spracovala spoločnosť KOOR. Ide o zmenu materiálu na strechu, formátu a druhu dlažby a vstupných dverí z hľadiska materiálu a bezpečnostného vybavenia po pripomienke technika bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Ján Turčan, poslanec OZ

Zasadnutie dňa 22. novembra 2022

VZN o daniach a poplatku za odpady

OZ schválilo Všeobecne záväzné nariadenie obce Nemecká č. 9/2022 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. V nasledujúcom roku dôjde k zvýšeniu sadzieb dane za jednotlivé druhy pozemkov, za jednotlivé druhy stavieb a za bytové a nebytové priestory. O 10 až 15 % sa zvýšila aj daň pri väčšom počte psov a za psov v bytoch.

Prevádzkový poriadok pohrebiska

OZ schválilo Všeobecne záväzné nariadenie obce Nemecká č. 10/2022 – Prevádzkový poriadok pohrebiska obce Nemecká. Zmeny nastanú v poplatku za jednotlivé typy hrobových miest, kde dôjde k dvojnásobnému navýšeniu. Taktiež nastáva zmena v poplatku za prenájom domu smútku pre občana s trvalým pobytom v obci na 5 € a pre občana s trvalým pobytom mimo obce na 8 €. Hrobové miesta, o ktorých obec nemá údaje v evidencii, sa postupne budú ponúkať na prenájom, keďže najmä na cintoríne v Nemeckej je problém s nedostatkom hrobových miest.

Ján Turčan, poslanec OZ

Zasadnutie novozvoleného obecného zastupiteľstva dňa 22. novembra 2022

Oznámenie výsledkov voľby starostu a volieb do obecného zastupiteľstva

Z celkového počtu 1439 oprávnených voličov sa na voľbách zúčastnilo 506 občanov, čo predstavuje účasť 35,16 %. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných vo voľbách do obecného zastupiteľstva bol 485, počet platných hlasovacích lístkov vo voľbách starostu obce bol 435. Presné výsledky budú zosumariované v osobitnom príspevku tohto čísla Noviniek.

Poverenia poslancov

OZ poverilo poslanca Ing. Jána Turčana, PhD., zvolávať a viesť zasadnutia obecného zastupiteľstva v prípade, že starosta nebude prítomný. Poslancov Petra Marčoka a Mgr. Zuzanu Kováčovú Švecovú, PhD., poverilo uzatváraním manželstiev pred matričným úradom obce Nemecká.

Zloženie komisií

Komisia na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie verejných funkcionárov: predseda Ing. Ján Turčan, PhD., členovia PhDr. Lenka Ťažká a Mgr. Pavel Marčok.

Komisia verejného poriadku: predseda Mgr. Branislav Píši, členovia Peter Marčok a Július Bartoš.

Komisia finančná, pre rozpočet a správu majetku obce: predseda Ing. Juraj Črepp, členovia Mgr. Branislav Píši, Ing. Ján

Turčan, PhD., Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD., Milena Grúberová, PhDr. Lenka Ťažká, Ing. Alexandra Barlová, PhD., a Ing. Pavel Oller.

Komisia územného plánovania, výstavby a životného prostredia: predseda Ing. Pavel Oller, členovia Ing. Juraj Črepp, Mgr. Pavel Marčok a Michal Leitner.

Komisia kultúry a športu: predsedníčka Milena Grúberová, členovia Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD., Peter Marčok, Mgr. Pavel Marčok, Marek Ryšlink, Katarína Marčoková a Natália Hrušková.

Komisia vzdelávania a sociálnych vecí: predsedníčka Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD., členovia PhDr. Lenka Ťažká, Ing. Ján Turčan, PhD., Milena Grúberová, Mgr. Janka Šagátová a Marek Lokša.

Delegovanie členov do rady školy

OZ delegovalo členov Rady školy pri Spojenej škole, Školská 35, Nemecká: Milenu Grúberovú, Mgr. Branislava Píšiho, Ing. Pavla Ollera a Vladimíra Dejmeke.

Menovanie členov redakčnej rady

OZ menovalo členov redakčnej rady: poslancov Mgr. Zuzanu Kováčovú Švecovú, PhD., a Ing. Jána Turčana, PhD., občanov PhDr. Martina Lokšu, Mgr. Zuzanu Lokšovú a starostu Branislava Čižmárika.

Ján Turčan, poslanec OZ

Výsledky spojených volieb 2022

Dňa 29. októbra 2022 sa konali voľby do orgánov samosprávy obcí a samosprávnych krajov. Celkový počet voličov v našej obci zapísaných vo volebných zoznamoch bol 1439. K volebným urnám v oboch volebných okrskoch pristúpilo celkom 506 voličov, čo predstavuje účasť 35,16 %.

Za poslancov zastupiteľstva Banskobystrického samosprávneho kraja vo volebnom obvode Brezno boli zvolení:

JUDr. Tomáš Abel, PhD., nezávislý kandidát
Mgr. Martin Juhaniak, nezávislý kandidát
Ing. Miroslav Fašang, nezávislý kandidát
Mgr. Daniel Struhár, nezávislý kandidát
doc. Ing. Martin Ridzoň, PhD., IWE., nezávislý kandidát

V našej obci bolo poradie najúspešnejších kandidátov na poslancov BBSK nasledovné:

1. JUDr. Tomáš Abel, PhD., nezávislý kandidát – 287 hlasov
2. RNDr. Roman Romančík, SMER – sociálna demokracia, Republika – 130 hlasov
3. Ing. Marek Kordík, PhD., Sloboda a solidarita, Kresťanskodemokratické hnutie, Progresívne Slovensko, Spolu – občianska demokracia, Občianska konzervatívna strana – 127 hlasov
4. doc. Ing. Martin Ridzoň, PhD., IWE., nezávislý kandidát – 89 hlasov
5. Mgr. Martin Juhaniak, nezávislý kandidát – 83 hlasov

Za predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja bol zvolený:

Mgr. Ondrej Lunter, nezávislý kandidát

Najúspešnejší kandidát na predsedu BBSK v našej obci:

Mgr. Ondrej Lunter, nezávislý kandidát – 222 hlasov

Do Obecného zastupiteľstva obce Nemecká boli zvolení:

1. Ing. Juraj Črepp, Starostovia a nezávislí kandidáti – 333 hlasov
2. Ing. Ján Turčan, PhD., Starostovia a nezávislí kandidáti – 294 hlasov
3. Mgr. Pavel Marčok, nezávislý kandidát – 287 hlasov
4. Peter Marčok, Starostovia a nezávislí kandidáti – 280 hlasov
5. Mgr. Zuzana Kováčová Švecová, PhD., Starostovia a nezávislí kandidáti – 269 hlasov
6. Milena Grúberová, Starostovia a nezávislí kandidáti – 239 hlasov
7. Mgr. Branislav Píši, Starostovia a nezávislí kandidáti – 228 hlasov
8. PhDr. Lenka Ťažká, nezávislý kandidát – 213 hlasov
9. Ing. Pavel Oller, Starostovia a nezávislí kandidáti – 152 hlasov

Náhradníci – kandidáti, ktorí neboli zvolení:

1. Jaroslav Tuček, Starostovia a nezávislí kandidáti – 145 hlasov
2. Ing. Lubomír Kubuš, Starostovia a nezávislí kandidáti – 134 hlasov
3. Róbert Halič, Národná koalícia/Nezávislí kandidáti – 65 hlasov

Za starostu obce Nemecká bol zvolený:

Branislav Čižmárik, HLAS – sociálna demokracia – 435 hlasov

Voličom, ktorí sa na voľbách zúčastnili, ďakujeme a zvoleným kandidátom pri výkone funkcií prajeme dobré zdravie a veľa tvorivých a užitočných nápadov, ktoré prispejú k priaznivému chodu a rozvoju našej obce.

Katarína Starčoková, OcÚ Nemecká

Investície obce v uplynulom volebnom období

Po skončení volebného obdobia 2018 – 2022 čitateľom ponúkame zhrnutie investičných akcií za dané obdobie. V prehľade chýbajú investície rozbehnuté v rokoch 2014 – 2018, o ktorých sme informovali v prehľade v roku 2019. Takisto tu nie sú zahrnuté bežné prevádzkové náklady a služby.

Sumár obsahuje náklady na zber, likvidáciu a uloženie komunálneho odpadu, ktoré neustále stúpajú nielen z dôvodu navyšovania množstva odpadu v tonách, ale aj v dôsledku zvyšovania nákladov na zvoz a uloženie. Vďaka zodpovedným obyvateľom

obce a hlavne práci zamestnancov technických služieb siete zvyšujeme percento vytriedených zložiek, no množstvo komunálneho odpadu nám – paradoxne – neubúda. Osvete v tejto oblasti sa budeme viac venovať v priebehu nasledujúceho roka.

V nastávajúcom rozpočtovom období počítame s enormným nárastom cien energií. Presné číslo v čase uzávierky tohto vydania Noviniek nepoznáme, pretože stále prebieha verejné obstarávanie. Z dôvodu tejto prognózy zavedieme šetriace opatrenia v oblasti energií, ktoré sa možno dotknú aj verejného osvetlenia.

Názov	Suma v eurách
Rekonštrukcia kultúrneho domu – stavebné práce a služby prevádzky kotolne (možná dotácia na zriadenie ambulancií)	1 966 000 (250 000 po odovzdaní stavby + splátky 20 rokov z energetickej úspory)
Traktor + metla	83 880 (dotácia Envirofond 50 000)
Čelný nakladač na traktor, traktorová radlica	11 828,03
Záhradný traktor	3 599
Kompostéry	17 190
Energetický audit budov	20 370 (dotácia)
Wifi pre teba – zriadenie voľných prístupových bodov	12 714 (dotácia)
Prípravná projektová dokumentácia – kultúrny dom	22 800
Územný plán	22 381,36
Cesta SNP – aktualizácia projektovej dokumentácie a podanie žiadosti o dotáciu	4 000
Pasport miestnych komunikácií	3 660
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice (projektová dokumentácia, práce)	35 793,34 (dotácia 29 086,93)
Rekonštrukcia čističky odpadových vôd	76 920
Údržba a stavebné úpravy – dom služieb (sociálne zariadenia, vymaľovanie, bleskozvody)	13 103,37
Výmena okien a žalúzií – dom služieb	16 190,66
Údržba a stavebné úpravy – „dolná škola“ (vymaľovanie, výmena okien, kuchyňa)	12 028,35
Údržba a stavebné úpravy – dom smútku Dubová (nátery, vymaľovanie, osvetlenie)	5 297,13
Údržba a stavebné úpravy – dom smútku Zámotie (vymaľovanie, strop, podlaha, okná)	6 534,05
Údržba a stavebné úpravy – obecná knižnica	5 238,27
Odvoz a uloženie tuhého komunálneho odpadu	148 000
Oprava ciest	38 392,73
Spevnená plocha pred domom služieb	25 805,61
Zriadenie malej kompostárne	2 384,43
Doplnenie kamerového systému	2 199,60
Eradová plocha (vyrovnanie terénu, osvetlenie, materiál)	1 591,12
Technické služby – garážová brána	3 129,60
Technické služby – projektová dokumentácia	2 100
Autobusová zastávka (Dubová)	2 268,60
Hrnčiarsky kruh a pec na vypaľovanie (denný stacionár)	4 303,20 (dotácia MPSVaR SR 3 000)
Stoličky do obradnej miestnosti	1 987,68

Investície v základnej škole

Názov	Suma v eurách
Oplotenie	12 322,54
Výmena okien – školský byt	3 250
Oprava odkvapov	1 450
Oprava kanalizačnej prípojky (denný stacionár)	13 502,54
Náter strechy	30 139,80
Oprava a údržba multifunkčného ihriska	719,31
Oprava vodovodnej prípojky	10 541,83
Kanalizácia – havarijná situácia	43 640,58 (prostriedky MŠ SR 30 000)
Výmena osvetlenia	82 620 (20 rokov splátky 5 508 ročne)

Branislav Čižmárik, starosta

O zvýšení sadzieb daní z nehnuteľností, sadzby dane za psa a poplatku za tuhý komunálny odpad

Obec Nemecká je správcom dane z nehnuteľností, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území obce Nemecká. Zákon NR SR č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady umožňuje správcovi dane zvýšiť (alebo znížiť) ročné sadzby jednotlivých druhov daní, ako je daň z pozemkov, daň zo stavieb, daň z bytov, ale aj daň za psa.

Obecné zastupiteľstvo obce Nemecká uznesením č. 74/2022 schválilo 22. novembra 2022 Všeobecne záväzné nariadenie č. 9/2022 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktoré bude účinné od 1. januára 2023. K zvýšeniu daní správca dane pristúpil v súvislosti s prijatými zákonmi, v dôsledku ktorých dôjde v roku 2023 (aj v ďalších rokoch) k veľkému výpadku príjmov obce z podielových daní (z príjmov fyzických osôb). Tieto príjmy pritom predstavujú pre obec najväčšiu časť všetkých príjmov. Zároveň správca dane k tomuto kroku pristúpil aj z toho dôvodu, že sadzby dane z nehnuteľností dlhodobo nezvyšoval.

Cieľom tohto príspevku je zorientovať občanov v aktuálnych sadzbách daní z nehnuteľností, v sadzbe dane za psa a poplatku za tuhý komunálny odpad po ich zvýšení.

V súlade s ust. § 7, ods. 7 a § 8, ods. 2 zákona o miestnych daniach správca dane určuje nasledovné sadzby.

DAŇ Z POZEMKOV

Hodnota pozemku

1. Správca dane ustanovuje hodnotu lesných pozemkov na **0,07 € za 1 m²** (bolo 0,03 € za 1 m²).

Sadzba dane

1. Ročnú sadzbu dane z pozemkov správca dane určuje v obci v tomto členení:
 - a) orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, trvalé trávnaté porasty na **0,90 %** zo základu dane (bolo na 0,80 % zo základu dane),
 - b) záhrady na **0,66 %** zo základu dane (bolo na 0,60 % zo základu dane),
 - c) zastavané plochy a nádvoria, ostatné plochy na **0,66 %** zo základu dane (bolo na 0,60 % zo základu dane),
 - d) lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy, rybníky s chovom rýb a ostatné hospodársky využívané vodné plochy, na **2,50 %** zo základu dane (ostalo nezmenené),
 - e) stavebné pozemky na **1,00 %** zo základu dane (bolo na 0,35 % zo základu dane).

V súlade s ust. § 12, ods. 2 zákona o miestnych daniach určuje správca dane nasledovné sadzby.

DAŇ ZO STAVIEB

Sadzba dane

1. Ročnú sadzbu dane zo stavieb správca dane určuje v obci v tomto členení:
 - a) stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu, na **0,120 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (bolo na 0,100 € za každý začatý m² zastavanej plochy),
 - b) stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu na **0,200 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (ostalo nezmenené),
 - c) chaty a stavby na individuálnu rekreáciu na **0,400 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (bolo na 0,300 € za každý začatý m² zastavanej plochy),

- d) samostatne stojace garáže na **0,300 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (ostalo nezmenené),
- e) stavby hromadných garáží na **0,300 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (ostalo nezmenené),
- f) stavby hromadných garáží umiestnených pod zemou na **0,300 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (ostalo nezmenené),
- g) priemyselné stavby, stavby slúžiace energetike, stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu na **1,200 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (bolo na 1,000 € za každý začatý m² zastavanej plochy),
- h) stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a so zárobkovou činnosťou na **1,200 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (bolo na 1,000 € za každý začatý m² zastavanej plochy),
- i) ostatné stavby neuvedené v písmenách a) až h) na **0,900 € za každý začatý m² zastavanej plochy** (ostalo nezmenené).

2. Správca dane určuje pri viacpodlažných stavbách pre všetky druhy stavieb príplatok za podlažie **0,03 € za každé ďalšie podlažie okrem prvého nadzemného podlažia** (ostalo nezmenené).

V súlade s ust. § 16, ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákona o miestnych daniach určuje správca dane nasledovné sadzby.

DAŇ Z BYTOV

Sadzba dane

1. Ročnú sadzbu dane z bytov správca dane určuje v obci v tomto členení:
 - a) z bytov na **0,120 € za každý začatý m² podlahovej plochy bytu** (bolo na 0,100 € za každý začatý m² podlahovej plochy bytu),
 - b) z nebytových priestorov na **0,120 € za každý začatý m² podlahovej plochy nebytového priestoru** (bolo na 0,120 € za každý začatý m² podlahovej plochy nebytového priestoru).

V súlade s ust. § 25 a § 29 zákona o miestnych daniach určuje správca dane ročnú sadzbu dane nasledovne.

DAŇ ZA PSA

- a) v rodinnom dome 7,00 € za jedného psa a kalendárny rok,
 - b) v rodinnom dome 10,00 € za druhého a každého ďalšieho psa a kalendárny rok,
 - c) v bytovom dome 14,00 € za jedného psa a kalendárny rok.
- (V predchádzajúcom VZN č. 3/2018, ktoré bolo účinné od 1. januára 2019, daň za psa v našej obci určil správca dane na 7,00 € za jedného psa a kalendárny rok, pričom takto určená sadzba dane platila za každého ďalšieho psa u toho istého daňovníka.)

V súlade s ust. § 78, ods. 1, písm. b) a ods. 2 zákona o miestnych daniach určuje správca dane nasledovný poplatok.

POPLATOK

1. Správca dane určuje sadzbu poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na obdobie jedného kalendárneho roka pri nezavedenom množstvom zbere – paušálny **0,0628 € za osobu a kalendárny deň**, t. j. **22,92 € na osobu/rok** (výpočet 0,0628 € × 365 dní; bolo 0,0592 € za osobu a kalendárny deň, t. j. **21,60 € na osobu/rok**, výpočet 0,0592 € × 365 dní).

Anna Marková, OcÚ Nemecká

ĎAKUJEM...

Vážení obyvatelia obce Nemecká a okolia, milí priatelia, posledná októbrová sobota sa naprieč Slovenskom niesla v znamení spojených volieb. S pokorou môžem povedať, že som dostal Vašu podporu, Váš hlas, vďaka ktorému som bol zvolený za poslanca krajského zastupiteľstva BBSK.

Ďakujem za Vašu účasť vo voľbách. Vážim si každý Váš hlas a za každý úprimne ďakujem. Počet získaných hlasov, a teda prejav Vašej dôvery ma zaväzuje k zodpovednej a svedomitej

práci pre Vašu obec a náš kraj. Váš hlas budem potrebovať aj naďalej, pretože som pripravený počúvať ho, kedykoľvek sa na mňa obrátite. S odhodlaním sa budem snažiť podporovať projekty či rozvojové aktivity na zlepšenie nášho/Vášho života v obci, okresnom meste Brezno a v Banskobystrickom kraji.

Milí priatelia, dovoľte mi, aby som Vám pri tejto príležitosti poprial pokojné a krásne prežité adventné obdobie. Prajem Vám požehnané a nezabudnuteľné veselé Vianoce a šťastný Nový rok 2023.

S úctou doc. Ing. **Martin RIDZOŇ**, PhD.
Váš poslanec BBSK

Informácia pre nájomcov hrobových miest

Obecné zastupiteľstvo obce Nemecká schválilo dňa 22. novembra 2022 uznesením č. 75/2022 **Všeobecne záväzné nariadenie č. 10/2022 Prevádzkový poriadok pohrebiska obce Nemecká, ktoré bude účinné od 1. januára 2023.**

V prílohe č. 1 k Prevádzkovému poriadku pohrebiska obce Nemecká **bol zvýšený cintorínsky poplatok nasledovne:**

Detský hrob a urna	4,00 €/rok	20,00 €/5 rokov	40,00 €/10 rokov
(predtým)	2,00 €/rok	10,00 €/5 rokov	20,00 €/10 rokov)
Jednohrob	5,00 €/rok	25,00 €/5 rokov	50,00 €/10 rokov
(predtým)	2,50 €/rok	12,50 € /5 rokov	25,00 €/10 rokov)
Dvojhrob	7,00 €/rok	35,00 €/5 rokov	70,00 €/10 rokov
(predtým)	3,50 €/rok	17,50 €/5 rokov	35,00 €/10 rokov)

Zmena cintorínskeho poplatku sa týka nájomcov, ktorí si budú uzatvárať **nové nájomné zmluvy** na prenájom hrobového miesta.

V prílohe č. 2 k Prevádzkovému poriadku pohrebiska obce Nemecká **bol zvýšený poplatok za prenájom domu smútku v Dubovej nasledovne:**

- pre občana s trvalým pobytom v Nemeckej 5 €/kalendárny deň** (bolo 4 €/kalendárny deň),
- pre ostatných 8 €/kalendárny deň** (bolo 6 €/kalendárny deň).

Anna Marková, OcÚ Nemecká

Z činnosti základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v Nemeckej

Pri príležitosti mesiaca úcty k starším sa 21. októbra 2022 v dome služieb v Dubovej uskutočnilo slávnostné stretnutie členov Základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v Nemeckej. Otvoril ho predseda organizácie a privítal starostu obce Branislava Čižmárika, ktorý predniesol slávnostný príhovor. Potom pod vedením pani učiteľiek vystúpili deti z materskej školy, zo školského klubu aj zo základnej umeleckej školy. Pripravili si pre nás krásny

a bohatý program, za ktorý sa im chceme aj touto cestou poďakovať. Napokon sa o dobrú náladu hudobnou produkciou postaral pán Babka.

Ján Sojak, predseda základnej organizácie

Z činnosti denného stacionára

Denný stacionár patrí medzi sociálne služby komunitného charakteru. Jeho poslaním je udržať svojich klientov čo najdlhšie v prirodzenom sociálnom prostredí, a to aj napriek ich zdravotnému alebo sociálnemu znevýhodneniu. Deje sa tak v súčinnosti s klientom, s jeho rodinou a komunitou, v ktorej žije. Odborní zamestnanci denného stacionára sa snažia aktivizovať samostatnosť a sebaistoť klienta, vytvárať mu podmienky na zabezpečenie jeho pravidelného a prirodzeného kontaktu so spoločenským prostredím. Cieľom je predísť tomu, aby sa klient dostal do sociálnej izolácie. Práve tá je u seniorov a občanov s ťažkým zdravotným postihnutím jedným z rizikových faktorov, ktorý má negatívny dopad na ich fyzické, psychické aj mentálne zdravie.

Vedomí si týchto skutočností sme sa snažili aj počas jesene zabezpečiť našim klientom čo najpestrejší program. Ich schopnosti a zručnosti sme aktivizovali prostredníctvom pravidelných aj nepravidelných programov: pásiem, besied, prednášok a iných aktivít – skupinových aj individuálnych, pracovných i mentálnych, pohybových aj divadelných – podľa ich individuálneho plánu.

September sa niesol v duchu prípravy zdravej stravy, starých slovenských filmov a inscenácií, aktivizácie v malých skupinách a pracovnej terapie. Po absolvovaní prednášky o liečebnej diete v minulom polroku a ochutnávke jedla podľa princípov makrobiotickej stravy sme si tentoraz vyskúšali pripraviť kvasenú zeleninu nazývanú aj pickles, ktorá má blahodarné účinky na zdravie človeka. Každý klient si domov odniesol svoj zaváraninový pohár plný prospešných vitamínov. Filmové pásmo sme zaradili do programu na jesenné a zimné obdobie. V rámci rozvoja pracovných zručností sa z darovaných jabĺk piekli koláče, štrúdle a varila sa detská výživa. Navštívila nás jednota dôchodcov z Podbrezovej.

V októbri nás čakala návšteva bansko-bystrického zariadenia pre seniorov Jeseň, ktoré oslavovalo 25. výročie svojho vzniku. Pri tejto príležitosti sme do októbrového plánu aktivít zaradili precvičovanie divadelných scénok a rozprávok, ako aj tancov v sede, s ktorými sme mali vystúpiť na tomto podujatí pred publikom. Októbrový program doplnili besedy, pravidelné cvičenia, kvíz, práca v malých skupinách, práca s papierom, maľovanie, výroba jesenných dekorácií a iné pravidelné skupinové aj individuálne aktivity. Samotná návšteva spomínaného podujatia sa uskutočnila v druhej polovici októbra. Naše vystúpenie zožalo

nielen úspech u klientov tamjšieho zariadenia, ale aj uznanie odborných pracovníkov iných zariadení sociálnych služieb, ktorí sa na podujatí zúčastnili. V rámci návštevy sme nadviazali spoluprácu a pozvali sme klientov Jeseň k nám do Nemeckej. Súčasťou programu bolo aj vystúpenie folkloristu pána Majeríka s jeho skupinou a pohostenie kávičkou, čajom a koláčikom. Výlet sme ukončili neskorším obedom v reštaurácii Grajciar po ceste domov.

Začiatkom novembra nás potešili programom deti zo školského klubu. Boli veľmi milé. Pani vychovávateľka nám zároveň doručila poštu a darčeky od našich kamarátov zo Základnej školy J. Simana vo Valaskej. Opäť išlo o originálne darčeky vo forme nástenky s fotografiami a výšivkami, ktoré spoločne vyšili

žiaci s našimi klientmi na poslednom stretnutí v júni tohto roku. Súčasťou darčeka bola aj poučná rozprávka o priateľstve a pomoci a veľký vyrobený kvet slnečnice, lupene ktorej obsahujú vyjadrenia úcty k seniorom. Každý lúpeň je vyjadrením jedného deviatka. Krásne.

November bol veľmi kreatívny. Pracovali sme na programe, ktorým sa chceme prezentovať návštevm v čase adventu. Mladí dospelí pod vedením našej novej kolegyne Evičky začali nacvičovať rozprávku *O pampúšikovi* a tanečnú zostavu na pieseň *Já jdu tam a ty tam* od H. Vondráčkovej a J. Korna. Opäť ožilo predstavenie *Mrázik*, ktoré sa v rôznych alternáciách nacvičovalo celý mesiac. Vianočné pohľadnice vyrobené pre priateľov nášho stacionára a spriatelene inštitúcie čakajú na svojich adresátov. Napečené perníky a darčeky zase čakajú na našich kamarátov z Valaskej, ktorí k nám prídu vinšovať a koledovať 16. decembra. Stihli sme aj prednášku v rámci pásma Cestujeme s Ferkom Lackom o krásach Petrohradu. Navštívili nás seniori z jednoty dôchodcov z Brusna.

December už tiež pokročil, a tak prezradím, že k nám prišiel Mikuláš, a to hneď dvakrát. Piateho decembra nás navštívili mladí priatelia z neziskovej organizácie Misericordia v Brezne, pre ktorých sa do mikulášskeho kostýmu obliekol náš klient Ondřík. Anjelika s radosťou stvárnila klientka Terezka. Hostia z Misericordie si so záujmom pozreli program, ktorí pre nich pripravili naši mladí dospelí, spoločne si pripravili vafle a zatancovali si na svetelnej disko párty. Všetkých klientov prišiel Mikuláš pozrieť 6. decembra. S anjelom aj čertom priniesol veľký koš plný dobrôt a vitamínov. Program sa mu veľmi páčil, dokonca sa pripojil k tancu a na parket stiahol aj anjela. Otestovali sme jeho zručnosti, ako to býva vždy pri jeho návštevách. Tentoraz zdobil perníky, v súťaži tromfol anjela aj čerta. Bol to pekný deň.

Tešíme sa v z adventu. Je to krásny čas. Stromček máme ozdobený a v srdciach cítime pokoj a lásku k blížnemu. Cítime, že v stacionári sme jedna rodina.

Renáta Liptaiová

Z dojmov jubilanta

Streda, 25. november, štvrt' na tri. Pri miešačke by ma ešte bolo treba. Prijaté pozvanie na stretnutie s jubilantmi však nabáda pre-zliecť sa a preladiť. Už zakrátko, s hlavou trochu v spomienkach, kráčam ku škole. V predstave opäť preskakujem potok, kedysi voľne tečúci naprieč ešte prašnou ulicou, zakývam trpaslíkom v jednej zo záhrad a o pár desiatok metrov probujem trafiť do dvora starej päť-triedky nad traťou. Neveľmi úspešne, budovy už niet, zato stále stojí impozantné priečelie súčasnej školy z liateho betónu, ktorý som ako študent-brigádnik vyrábala v obrovitej miešačke. Vchádzam do budovy, schodisko na poschodie navodí spomienku na viaceré návštevy v súvislosti s vytvorením experimentálnej školskej knižnice.

Obavy z meškania sa nenaplnili, tak-tak som to stihol. Prvý pohľad do sály ma prekvapil: nečakal som, že nás s okrúhlymi výročia-mi bude toľko, ani to, že okrem tvárí, čo poznám, bude dosť tých, čo vidím prvýkrát. Darmo je, sme obcou troch ruží... a navyše, z hniez-da som vyletel skoro a nadtľho. Sotva si prisadnem k spolužiakom zo starej školy, znie privítanie pána starostu, ktorý, ako sa ukázalo, sa spolu so „svojimi ľuďmi“ ozaj postaral. Všetko, čo sa v ten podvečer udialo, jeho slová, kultúrny program, pohostenie, malo pečať srdeč-nosti a úprimnej snahy o to, aby sa všetci cítili dobre. Z vystúpení ma najviac pobavili „dedinské klebetnice“ v dobre vybranej a nacvičenej scénke. Spolu s ostatnými som však vďačne tlieskal všetkým, ktorí si pre nás niečo pripravili. Zvlášť, ale v jednej chvíli som si spomenul na pocity trémy, keď som sa ako škôľkar a „ovankúšova-ný“ Bruchopas v scénke z rozprávkovkej Snehulienky tmoľil po ja-visku kultúrneho domu.

K dobrej pohode stretnutia nepochybne prispelo i štedré pohos-tenie a občerstvenie, ako aj dobre naladení a pohotoví „šenkári a šenkárky“. Nečudo, že sa mi v jednom okamihu pripomenula ma-ma, ktorá, hoci v práci, bola kedysi v týchto priestoroch ako doma. No a ako sa to už pri takýchto stretnutiach stáva, zaujatí rozhovormi sme ani nezbadali, že prišiel čas rozlúčiť sa.

Bolo dobre, bolo fajn. Žiadna akcia len do počtu, na odľaknutie. Organizátorom patrí naše úprimné poďakovanie. Tým viac, že v ten podvečer nahlas a verejne nezaznelo.

Peter Klinec

P.S. A keby tak na počúvanie či nebudaj do tanca boli zahrli husle a či har-monika, neviem, neviem...

Návšteva partnerskej obce Kalavryta v Grécku

Dňa 13. decembra sme sa zúčastnili na pietnom podujatí venovanom pamiatke obetí represálií v Kalavryte. Pred 79 rokmi – v pondelok 13. decembra 1943 – nacistické jednotky nariadili všetkým obyvateľom Kalavryty, aby sa odobrali na školský dvor. Ženy a deti zavreli do školy a všetkých mužov starších ako 12 rokov zhromaždili na vrchu Kapi za mestom. Školu zapálili a takmer všetkých 700 mužov zabili.

Obec Kalavryta zorganizovala tento rok pamätné podujatie

Účastníci návštevy so slovenskou veľvyslankyňou M. Hanusovou

na pamiatku obetí holokaustu za účasti gréckej prezidentky Kateriny Sakellaropoulou, predstaviteľov vlády, slovenskej veľvyslankyne Marcely Hanusovej a ďalších pozvaných veľvyslancov, ako aj predstaviteľov regionálnych a miestnych gréckych samospráv.

Na pozvanie starostu obce Kalavryta sme si tento rok uctili pamiatku obetí priamo na mieste týchto tragických udalostí aj my. Spomienkový deň začal zádušnou omšou v miestnej katedrále pod vedením metropolitu Kalavryty. Potom sa všetci zúčastnení v sprievode cez mesto a Mestské múzeum holokaustu v Kalavryte presunuli na miesto tragických udalostí, kde sa uskutočnil pietny akt. Prezidentka Gréckej republiky Katerina Sakellaropoulou položila k pamätníku veniec a boli prečítané mená všetkých obetí.

Starostovia Nemeckej a Kalavryty s gréckou prezidentkou K. Sakellaropoulou

Touto cestou by sme sa chceli poďakovať veľvyslankyni SR v Aténach Marcelke Hanusovej aj všetkým zamestnancom ambasády za pomoc a podporu pri rozvíjaní našej partnerskej dohody a pomoc pri realizácii tejto návštevy.

Všetkým občanom Nemeckej odovzdávame od predstaviteľov obce Kalavryta pozdravy a prania krásnych vianočných sviatkov.

Branislav Čížmárik, Alexandra Barlová

Spojená škola v Nemeckej

Čo nové v nemečianskej škole?

Veru, od septembra 2022 sa udiali nové veci. Ministerstvo školstva odsúhlasilo vznik nového školského zariadenia a škola v Nemeckej sa stala spojenou školou. K základnej a materskej škole tak pribudla aj základná umelecká škola – Akadémia Gioia.

V januári 2022 sa členovia pop operného tria Gioia rozhodli, že založia vlastnú akadémiu pre talentované deti. Výber pôsobiska padol na oblasť stredného Slovenska, na obec Nemeckú. Začali sa stretnutia a rozhovory na pôde obce a školy, kde boli prednesené rôzne návrhy a predstavy o pôsobení akadémie. Hlavným cieľom všetkých stretnutí bolo priniesť do tohto regiónu kus kvalitnej umeleckej prípravy pre školopovinné deti a tiež objaviť nové talenty v oblasti spevu, dramatického umenia a výtvarnej tvorby. Po vyhodnotení všetkých pre a proti sa zainteresované subjekty dohodli, že idú do toho.

Nebolo to jednoduché, lebo všetky prípravy a „papierové“ podklady niesla na svojich pleciach škola. V auguste prišla kladná odpoveď z ministerstva školstva: spojená škola môže začať svoju činnosť. Na celé rozbehnutie bolo veľmi málo času, ale ako sa hovorí – tam, kde je vôľa, je aj cesta. Od septembra sa do akadémie prihlásilo 45 detí nielen z Nemeckej, ale aj z okolia. Boli otvorené tri odbory: výtvarný, spevácky a dramatický.

Žiaci literárno-dramatického odboru už dvakrát vystúpili na podujatiach pre seniorov i jubilantov a pripravujú vystúpenie na vianočnú akadémiu. Pracujú na pohybovej príprave, zdokonaľovaní v artikulácii, recitácii, pantomíme a na dramatickej príprave – práci s textom. Odbor vedie Zuzana Vaníková a jazykovú prípravu a recitáciu má na starosti Bc. Aneta Kostovčáková, DiS. art.

Výtvarný odbor zahŕňa všetky zložky práce s výtvarným i prírodným materiálom. S literárno-dramatickým odborom spolupracuje na stvárnení rekvizít a kostýmov, podieľa sa aj na výzdoby školy. Vedie ho Mgr. Ivica Handlovská.

Na speváckom odbore si deti osvojujú základné spevácke a výrazové prostriedky. Žiaci sa učia vedome ich používať pri interpretácii piesní, ovládať notový zápis a prstoklad na klávesoch. Odbor vedie Mgr. Matej Vaník a teóriu vyučuje Bc. Aneta Kostovčáková, DiS. art.

Dnes, po troch mesiacoch práce, sa ukazuje, že zámer vyšiel. Podarilo sa podchytiť talentované deti, ktoré už majú za sebou prvé verejné vystúpenia. Na výchovnom koncerte Gioia, ktorý usporiadala Základná škola s materskou školou v Brusne, akadémii svojim spevom reprezentovala talentovaná žiačka Sofia Ťažká. V preplnenej sále kultúrneho domu zožala potlesk od svojich rovesníkov.

V programe pre jubilantov v Nemeckej vystúpili deti z literárno-dramatického krúžku v scénke Klebetnice a dievčatá Julka Lokšová a Sofia Ťažká sa predstavili sólovým spevom. Dňa 15. januára sa vo farskom kostole v Dubovej uskutoční koncert Mateja Vaníka a detí akadémie.

Sú to prvé lastovičky. Akadémia sa rozbieha a pripravuje ďalšie vystúpenia a koncerty. Záujem detí je veľký a v budúcnosti sa ráta s rozšírením o ďalšie odbory: hra na klavír, zborový spev, hra na gitaru...

Deti sa tešia a majú záujem rozvíjať svoje talenty. Všetci sa im v tom snažíme pomáhať a cez kultúru šíriť nielen dobré meno akadémie, ale aj celej obce. Vieme, že rodičia a všetci zainteresovaní si to vážia a budú toto nadšenie podporovať. Veď kultúra je duševnou potravou národa. Nie sme barbari, a tak rozvíjajme to krásno, ktoré je v nás!

Matej Vaník

Boli sme na výlete

Popoludnie vo štvrtok 24. novembra bolo v našom školskom klube troška iné. Pani vychovávateľky sa vybrali s deťmi vláčikom na náučný výlet do Brezna. Keďže sme sa celý november venovali ľudskému telu a zdraviu, vybrali sme sa na zdravotnú vychádzku okolo zvieracej obory. Videli sme daniela, muflóny, jeleň. Dozvedeli sme sa zaujímavé informácie aj o ujovi studničkárovi. Neodradila nás ani zima. Šťastní a vysmiati, s množstvom nových zážitkov sme sa vrátili domov až potme.

*Martina Brveníková, Nikola Štellerová,
vychovávateľky v školskom klube*

Materská škola

Výstavba skleníka – poďakovanie rodičom

Na školskom dvore sa počas jesene každý druhý utorok stretávali šikovní oteckovia našich škôlkarov, aby postavili skleník, ktorý budeme s deťmi využívať na vysádzanie rôznych druhov zeleniny a bylín. Zároveň sa deti budú učiť, ako sa majú o rastlinky starať. Pestovanie zeleniny môže mať pozitívny vplyv aj na stravovacie návyky. Mnohé deti totiž zeleninu neoblubujú. Omnoho viac im však bude chutiť, ak si ju vypestujú samy. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať oteckom, ktorí sa na projekte podieľali, menovite Jaroslavovi Sýkorovi, Dušanovi Dudovi, Andrejovi Kováčovi, Matúšovi Fiľovi, Róbertovi Haličovi, Radúzovi Piljanovi, Lukášovi Dekrétovi, ale aj iným, ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli zrealizovať tento zámer.

Sokoliari

Do našej materskej školy 25. októbra zavítali Sokoliari majstra Vagana so svojimi operenými zverencami. Na workshope nás previedli životom lesa a oboznámili nás so sokoliarstvom, ktoré

je súčasťou nášho nehmotného kultúrneho dedičstva. Deti sa naučili rozoznávať srst od peria, daniela od jeleňa, lesné zvieratá od domácich miláčikov, a to všetko pomocou názorných ukážok. Dravce, ktoré sokoliari so sebou priniesli, si deti mohli pohladkať aj sa s nimi odfotiť. Spoločne s deťmi sme z tejto návštevy mali skutočný zážitok, ktorý nám sokoliari sľúbili už na začiatku.

Tekvicová párty

Dňa 18. októbra sme si v materskej škole zorganizovali tekvicovú párty. Spestrili sme si ju vyrezávaním tekvic-svetlonosov, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou jesene. Do akcie sa zapojili všetky deti. Snažili sa vydľabávať tekvice prinesené z domu a s pomocou učiteliek vytvorili rôzne zaujímavé kreácie. Túto aktivitu sme realizovali na školskom dvore, no hotové vyzdobené tekvice zaplavili vstupnú chodbu do našej materskej školy. Vyrezávanie tekvic deti veľmi zaujalo, mali z tejto činnosti veľkú radosť. Tvorivá jesenná práca s tekvicami bola pre deti zábavnou aktivitou, pri ktorej mali možnosť rozvíjať fantáziu, zručnosť a nápaditosť.

Technické kútiky

Popri environmentálnom zameraní sa naša materská škola snaží naučiť deti pracovať s prírodným a odpadovým materiálom, a to prostredníctvom praktickej technickej výchovy. Cieľom našich prác v triede Zajačikov a Sovičiek je hravou formou rozvíjať a podporovať u detí zvedavosť, praktické a technické myslenie, tvorivosť manuálne zručnosti. Pre naplnenie týchto cieľov sme v spomínaných triedach zriadili technické kútiky vybavené pracovnými a ochrannými pomôckami. Učiteľky, pod vedením ktorých deti pracujú, absolvovali aktualizáciu vzdelávania Technika hrou priamo v našej materskej škole. Pílenie a zatĺkanie klincov patria k bežným škôlkarským aktivitám, na ktoré sa deti tešia. Naučili sa správne pomenovať náradie, materiál a poznajú aj dôležité zásady bezpečnosti.

Výsledkom ich tvorivej práce v jesennom období bol ježko. Deti zatĺkali klince do drevenej podložky a následne okolo pripnutých klinčov omotávali vlnu. Starých rodičov v mesiaci október potešili vlastnoručne vyrobeným darčekom – závesnou dekoráciou. Deti pracovali so samotuhnúcou hmotou, z ktorej vykrajovali srdiečka a tie následne dozdobovali farbou. V nasledujúcich mesiacoch sú naplánované ďalšie zaujímavé aktivity, ktoré vám predstavíme nabadúce.

Deň behu

Nezabudli sme ani na svetový deň behu, ktorý tento rok pripadol na sobotu 5. novembra. My sme si športové dopoludnie na multifunkčnom ihrisku urobili o deň skôr. Deti si vyskúšali beh cez prekážky, štafetový beh i beh vo dvojiciach. Beh spolu s chôdzou patrí k najprirodzenejším druhom pohybu, zlepšuje spánok, udržiava a zlepšuje celkový zdravotný stav. A hlavne – deti beh milujú! Každý bežec bol odmenený medailou a sladkou odmenou.

Kolektív pedagogických zamestnancov MŠ

Z mikulášskej obchôdzky organizovanej obcou

3. decembra 2022

Foto: Zuzana Kováčová Švecová

Július Jablonský fotograf

V prvej polovici minulého storočia žilo v našej obci viacero živnostníkov. Patril k nim trhoví obchodníci nazývaní čipkári, remeselníci, majitelia obchodov so zmiešaným tovarom aj krčmári. Všetko profesie, ktoré boli bežné aj v susedných obciach. V Nemeckej však živnosť prevádzkoval aj fotograf, čo v tej dobe na dedine nebolo bežné. Najbližšie fotoateliéry fungovali v mestách, v Brezne alebo v Banskej Bystrici. Spomínaným fotografom bol Július Jablonský.

Narodil sa v roku 1917 v nemečianskej roľníckej rodine. Pochádzal z drevenice s prímením do Dupajov. Jeho otec mal porozumenie pre synov záujem o fotografovanie. Svedčí o tom skutočnosť, že predal roľu, aby mu mohol zadovážiť fotografický prístroj. Za fotografa sa Július vyučil v jednom z fotoateliérov v regióne už pred druhou svetovou vojnou. Keď sa po vojne oženil a v Nemeckej si s manželkou postavili dom, zriadil si v ňom moderný ateliér. Fotografoval najmä svadobné páry, portréty do občianskych preukazov, ale aj iné skupinové či rodinné portréty, napríklad deti, často pri príležitosti prvých svätých prijímaní či birmoviek. Jeho fotografie sa nachádzajú vo fotoalbumoch mnohých rodín v Nemeckej, ale aj na širšom okolí. Ich súčasní majitelia už väčšinou nemajú ani poňatia o tom, že tieto zábery vznikli v tunajšom ateliéri

u Jablonských, a to od nasnímania záberov cez výrobu negatívov, ich úpravu až po výrobu a orezanie papierových fotografií.

Július Jablonský vyrábala fotografie z negatívov na krehkých sklenených tabuľkách. Portréty aj vylepšoval – retušoval, nie však s použitím digitálnych technológií, ako sa to robí v súčasnosti, ale manuálne. Zväčšený sklenený negatív si podsvietil špeciálnou lampou a štetcom odstránil vyrážky, pehy, vrásky či iné nedokonalosti tváre. Tváre koloroval a zvýrazňoval najmä obrysy očí a úst.

Sľubne rozbehnutú kariéru profesionálneho fotografa, ktorý si svoj ateliér medzitým zariadil moderným vybavením, prekazili spoločensko-politické zmeny po roku 1948. Súkromní podnikatelia, ktorí v každom vyspelom štáte podporujú zdravý vývin ekonomiky, novému komunistickému režimu prekážali. Július Jablonský sa musel svojej živnosti vzdať a zamestnal sa v dubovskej rafinérii, kde pracoval až do dôchodku. Obyvatelia Nemeckej a okolitých obcí, ktorí boli na jeho služby zvyknutí, jeho ateliér navštevovali naďalej. Aj v tej dobe sa však našli závistlivci, ktorí jeho „obohacovanie sa“ udávali štátnym úradom. Preto postupne svoju činnosť obmedzil na fotografovanie príbuzných a známych.

Július Jablonský bol príkladom skromného a pritom talentovaného človeka, ktorý sa ešte v predvojnových časoch nebal vykročiť slabo vyšliapanou cestou. Učaroval mu fotografický kumšt, ktorý v tom čase zažíval veľký rozmach. Práca, ktorá ho bavila, sa musel zrieknuť v dôsledku necitlivého zásahu štátnej moci. V povojnovom Československu bolo takýchto ľudí nespočetné množstvo.

Na záver jedna zaujímavosť. Asi pred dvadsiatimi rokmi Horehronské múzeum v Brezne pripravilo výstavu historických fotografií. V tom čase bol totiž v jednom z meštianskych domov na breznianskom námestí objavený archív sklenených negatívov z niekdajšieho fotoateliéru Jána Machalu. Zo zachovaných sklenených tabuliek dali múzejníci nanovo vyhotoviť papierové fotografie. Tie zábery mám dodnes v živej pamäti, boli nádherné. Vtedy mi napadlo, či sa náhodou takéto negatívy nezachovali aj u Jablonských v Nemeckej. Hneď som sa zašiel, stará pani Jablonská v tom čase ešte žila. Aké veľké však bolo moje sklamanie, keď mi povedala, že všetky sklenené tabuľky už dávno rozbili a vysypali pod základ pece na pečenie chleba. Bolo ich vraj za dva veľké prútené koše na bielizeň. Roky mi vrtalo v hlave, prečo ich stihol takýto osud. Až nedávno som si prečítal, že podrvené sklo malo v minulosti zabrániť tomu, aby so do pekárskych pecí zo zeme nanosili myši. Nuž čo – staré negatívy už neboli nikomu treba, nebol priestor na ich skladovanie, a tak ich využili, ako sa dalo.

Martin Lokša

Ateliérové fotografie Júliusa Jablonského z povojnového obdobia

Julko Jablonský včelár

■ Môj sused Július Jablonský začal včeláriť v čase, keď žil so svojou rodinou u manželkiných rodičov v Gašparove. Tu sa zoznámil s miestnym pánom učiteľom, ktorý mal už vtedy včelstvá v moderných úloch vyzdobených farebnými ornamentami. Ten mu predal dva roje. Sám si pozbíjal skromné úle a začal včeláriť. Darilo sa mu a už pri prvej znáške mu včely robili radosť.

Keď si postavil dom v Nemeckej, preniesol včelstvá do záhrady za domom, kde úspešne včeláril dlhé roky, kým mu to zdravie dovolilo. V Nemeckej patrila medzi včelárov s väčším počtom včelstiev, akými v tom čase boli František Mitterpach, Gejza Petko, Silvester Hanko a neskôr aj Ing. Štefan Siman. Včelárstvo bolo jeho veľkým koníčkom, ktorému venoval veľa voľného času. V období letnej znášky chodil so svojimi včelami kočovať do Bystrého v Dubovej, pretože v blízkosti tohto miesta bol v tom čase veľký malinový báh.

Zaujímal sa o moderné metódy včelárstva a ochotne pomáhal začínajúcim včelárom. Treba však povedať, že tá doba bola pre pestovanie včiel oveľa priaznivejšia ako dnes. Nebolo rozšírené chemické ošetrovanie plodín a o nebezpečnom škodcovi klieštíkovi, ktorý k nám neskôr doputoval z Ázie, ešte nebolo ani chýru.

Ján Turčan st.

Dobrovoľný hasičský zbor v Nemeckej

Dňa 12. novembra 2022 sa konalo slávnostné odovzdávanie hasičských vyznamenaní pri príležitosti 100. výročia založenia Zemskej hasičskej jednoty (ZHJ) na Slovensku. Priestory domu služieb v Dubovej sa v podvečerných hodinách začali postupne naplňať hasičmi v slávnostných, ale aj vo vychádzkových uniformách.

Pozvanie na slávnostné podujatie prijal aj podpredseda Územnej organizácie Dobrovoľnej požiarnej ochrany (ÚZO DPO) SR Brezno, inšpektor Ondrej Ruso, pozvané boli aj zamestnankyne Obecného úradu v Nemeckej Monika Klačanová a Ing. Alexandra Barlovej, PhD., ktorá zo zdravotných dôvodov ospravedlnila neprítomnosť starostu Branislava Čizmárika a v krátkom príhovore poďakovala hasičom z Nemeckej za ich doterajšie dlhoročné pôsobenie v obci.

V krátkom príhovore predseda Dobrovoľného hasičského zboru (DHZ) Nemecká a zároveň aj predseda ÚZO DPO SR Brezno, inšpektor Mgr. Pavel Marčok, poďakoval prítomným hosťom aj hasičom za to, že prijali pozvanie na toto slávnostné podujatie. Tajomníčka DHZ Nemecká, rotníčka Bc. Katarína Marčoková, nám v krátkosti priblížila samotné oslavy 100. výročia založenia ZHJ na Slovensku. Oficiálne oslavy storočnice sa konali 6. augusta 2022 na Mierovom námestí v Trenčíne. Práve v trenčianskom hoteli Elizabeth založil Vojtech Nemák pre sto rokmi ZHJ na Slovensku, predchodkyňu dnešnej požiarnej ochrany. V tento deň Mierové námestie v Trenčíne hýrilo farbami hasičských zástav. Súčasťou slávnostného aktu bola i prezentácia knižnej publikácie autora Stanislava Vanča – *100 rokov ZHJ na Slovensku a DPO SR*.

Počas dvoch rokov poznačených pandemickou situáciou bolo veľmi ťažké stretnúť sa vo väčšom počte. Naši členovia vedia, že aj výročné členské schôdze sme niekoľkokrát presúvali z dôvodu štátnych opatrení. Za tento čas výbor DHZ Nemecká nezanevrel na svojich členov a zodpovedne si plnil svoje povinnosti. Členovia výboru predkladali územnému výboru návrhy na povýšenie a ocenenie, ktoré síce boli schválené, no neboli patrične odovzdané. Práve z tohto dôvodu sme zorganizovali spomínané podujatie a mohli sme tak spojiť oslavy vzniku hasičstva na Slovensku s ocenením a povýšením členov v našom zbore.

Povýšenia:

- mimoriadne povýšenie veliteľom DHZ Nemecká, technikom Martinom Horváthom st., v skupine výkonných hasičov – 6 členov,
- riadne povýšenie v skupine zbormajstrov a technikov za roky 2021 a 2022 – 12 členov.

Vyznamenania:

- čestné uznania – 30 členov,
- medaily za príkladnú prácu – 18 členov,
- medaila za zásluhy – 1 člen,
- medaily svätého Floriána – 8 členov,
- stužky za vernosť 10 rokov za roky 2021 a 2022 – 11 členov,
- stužky za vernosť 30 rokov za roky 2021 a 2022 – 5 členov.

Osobitné poďakovanie patrí starostovi Branislavovi Čizmárikovi. Dodatočne sme mu venovali pamätnú plaketu pri príležitosti 100. výročia založenia ZHJ na Slovensku za ústretové vzťahy a príkladnú spoluprácu pri rozvoji hasičstva v obci Nemecká. Poďakovanie za pomoc patrí aj poslancom obecného zastupiteľstva.

Neodmysliteľnou súčasťou pri rozvoji hasičstva v našej obci sú aj osoby, ktoré síce nie sú členkami DHZ Nemecká, no napriek tomu sa na nich môžeme obrátiť s akoukoľvek požiadavkou hoci aj o polnoci. Vždy sú ochotné poradiť, pomôcť a vybrať všetko, čo je pre správne fungovanie zboru potrebné. Preto nám bolo potešením odovzdať pamätnej plakety aj Ing. Alexandre Barlovej, PhD., a Monike Klačanovej.

Pre správne fungovanie DHZ je tiež dôležitá spolupráca s funkcionármi ÚZO DPO SR, a preto mi bolo potešením odovzdať pamätnú plaketu podpredsedovi ÚZO DPO SR Brezno Ondrejovi Rusovi za ústretové vzťahy a príkladnú spoluprácu s DHZ Nemecká počas uplynulých rokov.

Výbor DHZ Nemecká ocenil aj členov, ktorí v našej organizácii pôsobia dlhé roky. Sú to páni, ktorí sa v minulosti podieľali a aj v súčasnosti významne podieľajú na správnom fungovaní našej organizácie. Títo členovia (Vladimír Dejmeš, Tomáš Košťál st., Milan Peko, Ján Beňuš, Pavol Kobzoš, Marián Rusnák,

Martin Horváth st.) dostali pamätnú medailu vyrobenú špeciálne k výročiu ZHJ.

V našej organizácii sme mali v ostatných dvoch rokoch aj jubilantov, ktorým by som v mene mojom, ale aj v mene všetkých členov DHZ Nemecká ešte raz poprial veľa zdravia, šťastia a každodenných radostí:

- Jozef Potančok – životné jubileum 60 rokov (v roku 2021),
- Katarína Ryšlinková – životné jubileum 60 rokov (v roku 2022),
- Pavel Šrot – životné jubileum 50 rokov (v roku 2022),
- Martin Leitner – životné jubileum 50 rokov (v roku 2022).

S realizáciou takéhoto podujatia sú spojené určité starosti a ja som veľmi rád, že dámy, ktoré sme požiadali o pomoc pri príprave, neváhali a podali nám pomocnú ruku. Preto by

som sa chcel poďakovať Marike Krakovskej, Idke Jablonskej, Janke Marčokovej a Janke Franeckovej. Veľká vďaka patrí aj členom z DHZ Nemecká, ktorí sa postarali o výborné občerstvenie (M. Kobzošová, M. Marčoková, E. Horváthová, M. Horváth ml.). Poďakovanie patrí aj Tomášovi Marčokovi za pripravenú hasičskú výstavu. Hostia a členovia si mohli prezrieť slávnostnú uniformu, ktorá patrila dlhoročnému členovi Stanislavovi Franeckovi. Súčasťou výstavy boli aj získané poháre z hasičských súťaží v uplynulej sezóne, ako aj odev používaný pri rozličných zásahoch. Posledné ďakujem patrí Mgr. Zuzane

Kováčovej Švecovej, PhD., ktorá si na nás našla čas a podarilo sa jej zachytiť momenty z tohto slávnostného podujatia aj na priložených fotografiách.

Na záver si dovoľm v mene celého výboru DHZ Nemecká popriať našim členom, ale aj všetkým čitateľom Noviniek spod Hradiska čo najpríjemnejšie prežitie vianočných sviatkov v kruhu najbližších.

Pavel Marčok, predseda DHZ Nemecká

Foto: Zuzana Kováčová Švecová

Výbor DHZ Nemecká
pozýva svojich členov, ale aj priaznivcov dobrej zábavy z našej dediny a širokého okolia

na VII. ročník *H*asičského plesu

18. 2. 2022 o 19.00 hod.
sála kultúrneho domu v Podbrezovej

Na hostí čaká výborná večera, program, tombola a zábava do skorého rána
s kapelou Obzor z Čierneho Balogu.

Informácie: Pavel Marčok, predseda DHZ Nemecká, 0915 506 221

Katarína Marčoková, tajomníčka DHZ Nemecká, 0915 837 098

V-FIT Club je tu pre vás

S blížiacim sa koncom roka by som sa chcel za náš oddiel poďakovať obecnému úradu a Spojenej škole Nemecká za podporu v našej činnosti. Uznanie patrí všetkým, ktorí svojím rozhodnutím urobiť niečo pre seba a svoje zdravie a členstvom v našom oddiele pomáhajú v jeho rozvoji a zveľaďovaní.

Mnoho našich členov od dospievajúcej mládeže až po seniorov už spoznalo výhody posilňovacích cvičení, ku ktorým nepatrí len krajšia a pevnejšia postava, ale aj upevnenie zdravia, zrýchlenie metabolizmu, zvýšenie kardiovaskulárnej kapacity, zrelaxovanie mysle a odbúranie stresu.

V našom oddiele sa snažíme vyhovieť všetkým záujmom o členstvo, no nie vždy je to z kapacitného a následne bezpečnostného hľadiska možné. Výrobou alebo nákupom zariadenia z členských príspevkov chceme zlepšiť podmienky na cvičenie, aj tohto roku sme dokúpili časť chýbajúceho vybavenia. Objednali sme aj dve zariadenia na cvičenie, na ktorých sa budeme potiť od januára.

S ohľadom na bezpečnosť sme si v budúcom roku naplánovali výmenu vstupných dverí, ako aj starého osvetlenia v prenajatých priestoroch, ktoré je v havarijnom stave. Plány by sme chceli zrealizovať s finančnou pomocou obecného úradu a školy, montážne práce na osvetlení si zabezpečíme svojpomocne. Nemôžem nespomenúť zvyšovanie cien energií, ktoré sa dotklo aj výšky prenájmu našich priestorov a následne aj výšky členských príspevkov. Poďakovanie za schválenie pre nás tak potrebnej dotácie na prenájom patrí opäť obecnému úradu.

Do nového roku prajem všetkým hlavne veľa zdravia, chuť do cvičenia pre tých, ktorí ešte necvičia, trpezlivosť a pekné výsledky pre cvičiacich.

Vladimír Végh, predseda oddielu

P.S. Záujemci o drinu, pot a bolesť môžu volať na tajné telefónne číslo 0911 299 789.

Vianočný stolnotenisový turnaj mužov a žien

24. ročník

28. december 2022

Dolná škola v Zámostí

Záujemcovia sa môžu prihlásiť v deň konania turnaja v čase od 9.00 do 9.30 alebo na telefónnom čísle 0907 825 650.

Štartovné je 4 eurá.

O občerstvenie je postarané.

Výtvarná práca Veroniky Kuprasovej,
Spojená škola Nemecká, 5. ročník

Ružena Lukáčová **Nočné pastorále**

Je ticho.

A je tu zas deň,

keď prišiel k nám Betlehem.

Ježiško, obdarovať Ťa chcem.

Postaviť chrám.

Zo stebiel trávy?

Či z pevnej skaly?

Vo svojom srdci miesto mám.

Postavím tam malý stan,

v ktorom bude bývať Kráľ sám.

Vážení čitatelia!

Radi by sme obsah našich Noviniek spestrili viacerými príspevkami či príležitostnými textami z pera vás – našich čitateľov.

Sme presvedčení, že je medzi vami veľa tvorivých ľudí, ktorí píšú len pre vlastné potešenie. Budeme radi, ak sa so svojimi veršami, prózou, spomienkami, postrehmi či zážitkami podelíte aj s ostatnými čitateľmi nášho štvrťročníka.

Kontaktovať môžete ktoréhokoľvek člena redakčnej rady osobne alebo nám napíšte na mailovú adresu Noviniek uvedenú v tiráži každého vydania.

Redakčná rada

*X*arodili sa

David Kinkor (Dubová)

Ján Klinec (Dubová)

*O*pustili nás

Paula Kunová z Nemeckej (5-ročná)

Marián Zrubák z Dubovej (87-ročný)

Lubomíra Rusnáková z Nemeckej (68-ročná)

Marta Môciková z Nemeckej (69-ročná)

Edita Murínová z Dubovej (89-ročná)

Anton Štajer z Dubovej (71-ročný)